Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (czwarta izba)

z dnia 19 września 2019 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Artykuł 49 TFUE – Swoboda przedsiębiorczości – Działalność na własny rachunek – Obywatelka państwa członkowskiego, która zaprzestała prowadzenia działalności na własny rachunek z uwagi na fizyczne ograniczenia związane z zaawansowaną ciążą i okresem poporodowym – Zachowanie statusu osoby prowadzącej działalność na własny rachunek

W sprawie C-544/18

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Upper Tribunal (Administrative Appeals Chamber) [sąd wyższej instancji (administracyjna izba odwoławcza), Zjednoczone Królestwo] postanowieniem z dnia 7 sierpnia 2018 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 20 sierpnia 2018 r., w postępowaniu:

Her Majesty's Revenue and Customs

przeciwko

Henrice Dakneviciute,

TRYBUNAŁ (czwarta izba),

w składzie: M. Vilaras (sprawozdawca), prezes izby, K. Jürimäe, D. Šváby, S. Rodin i N. Piçarra, sędziowie,

rzecznik generalny: G. Pitruzzella,

sekretarz: C. Strömholm, administratorka,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 5 czerwca 2019 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

– w imieniu H. Dakneviciute przez T. Holdcrofta, advocate, D. Rutledge'a i A. Berry'ego, barristers,

– w imieniu rządu Zjednoczonego Królestwa przez S. Brandona i Z. Lavery, działających w charakterze pełnomocników, wspieranych przez G. Ward, barrister,

– w imieniu Komisji Europejskiej przez E. Montaguti, L. Armati i J. Tomkina, działających w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

* Język postępowania: angielski.

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 49 TFUE.

2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy Her Majesty's Revenue and Customs (organem podatkowym i celnym, Zjednoczone Królestwo) a Henriką Dakneviciute w przedmiocie odmowy przez ten organ przyznania jej zasiłku tygodniowego na dziecko pozostające na jej utrzymaniu.

Ramy prawne

Prawo Unii

Dyrektywa 2004/38

3 Zgodnie z art. 1 lit. a) dyrektywy 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, zmieniającej rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylającej dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG (Dz.U. 2004, L 158, s. 77; sprostowania: Dz.U. 2004, L 229, s. 35; Dz.U. 2005, L 197, s. 34):

„Niniejsza dyrektywa ustanawia:

a) warunki regulujące korzystanie z prawa swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich przez obywateli Unii i członków ich rodziny".

4 Artykuł 7 wspomnianej dyrektywy, zatytułowany „Prawo pobytu przez okres przekraczający trzy miesiące", w ust. 1 i 3 stanowi:

„1. Wszyscy obywatele Unii posiadają prawo pobytu na terytorium innego państwa członkowskiego przez okres dłuższy niż trzy miesiące, jeżeli:

a) są pracownikami najemnymi lub osobami pracującymi na własny rachunek w przyjmującym państwie członkowskim […]

[…]

3. Do celów ust. 1 lit. a) obywatel Unii, który nie jest dłużej pracownikiem najemnym lub osobą pracującą na własny rachunek, zachowuje status pracownika najemnego lub osoby pracującej na własny rachunek w następujących okolicznościach:

a) jest okresowo niezdolny do pracy w wyniku choroby lub wypadku;

b) pozostaje bez pracy w sposób niezamierzony, co jest należycie odnotowane, po okresie zatrudnienia przekraczającym jeden rok i zarejestrował się jako bezrobotny w odpowiednim urzędzie pracy;

c) pozostaje bez pracy w sposób niezamierzony, co jest należycie odnotowane, po zakończeniu umowy o pracę na czas określony, obejmującej okres krótszy niż rok, lub po okresie niezamierzonego bezrobocia przez pierwsze dwanaście miesięcy i zarejestrował się jako bezrobotny w odpowiednim urzędzie pracy. W takim przypadku status pracownika zostaje zachowany nie dłużej niż przez sześć miesięcy;

[…]”.

5 Artykuł 16 ust. 1 i 3 wspomnianej dyrektywy stanowi:

„1. Obywatele Unii, którzy legalnie zamieszkują w przyjmującym państwie członkowskim przez nieprzerwany okres pięciu lat, mają prawo stałego pobytu w tym państwie. […]

[…]

3. Ciągłości pobytu nie naruszają przejściowe okresy nieobecności nieprzekraczające ogółem sześciu miesięcy w roku lub dłuższe okresy nieobecności z powodu obowiązkowej służby wojskowej, lub okres nieobecności obejmujący 12 kolejnych miesięcy z ważnych powodów, na przykład ciąży i porodu, poważnej choroby, studiów, kształcenia zawodowego lub oddelegowania w innym państwie członkowskim lub państwie trzecim”.

Dyrektywa 2010/41

6 Zgodnie z motywem 18 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/41/UE z dnia 7 lipca 2010 r. w sprawie stosowania zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn prowadzących działalność na własny rachunek oraz uchylającej dyrektywę Rady 86/613/EWG (Dz.U. 2010, L 180, s. 1):

„Szczególna sytuacja ekonomiczna i fizyczna kobiet ciężarnych prowadzących działalność na własny rachunek […] sprawia, iż konieczne jest przyznanie im prawa do świadczeń macierzyńskich […]”.

7 Artykuł 8 ust. 1 tej dyrektywy stanowi:

„Państwa członkowskie podejmują konieczne środki w celu zapewnienia, aby kobiety prowadzące działalność na własny rachunek […] mog[ły] zgodnie z przepisami krajowymi mieć przyznany wystarczający zasiłek macierzyński pozwalający na przerwy w ich działalności zawodowej podczas ciąży lub macierzyństwa przez co najmniej 14 tygodni”.

Prawo Zjednoczonego Królestwa

Rozporządzenie z 2006 r. w sprawie imigracji (Europejski Obszar Gospodarczy)

8 Artykuł 14 ust. 1 Immigration (European Economic Area) Regulations 2006 [rozporządzenia z 2006 r. w sprawie imigracji (Europejski Obszar Gospodarczy)] w brzmieniu mającym zastosowanie do okoliczności faktycznych w postępowaniu głównym przyznawał prawo pobytu w Zjednoczonym Królestwie na okres ponad trzech miesięcy każdej „kwalifikującej się osobie”.

9 Zgodnie z art. 6 ust. 1 lit. b) i c) pojęciem „osoby kwalifikującej się” objęci byli zarówno pracownicy najemni, jak i osoby prowadzące działalność na własny rachunek.

10 Artykuł 6 ust. 2 wspomnianego rozporządzenia przewidywał, że dana osoba zachowuje status „pracownika najemnego", jeżeli jest ona czasowo niezdolna do pracy z powodu choroby lub wypadku albo (pod pewnymi warunkami), jeżeli pozostaje ona w sposób niezamierzony na bezrobociu lub jeżeli dobrowolnie zaprzestała ona pracy i podjęła kształcenie zawodowe związane z wcześniejszym zatrudnieniem.

11 Jeżeli chodzi o status „osoby prowadzącej działalność na własny rachunek", art. 6 ust. 3 tego rozporządzenia przewiduje, że dana osoba zachowuje go, jeżeli jest częściowo niezdolna do pracy z powodu choroby lub wypadku.

Ustawa z 1992 r. o składkach na ubezpieczenie społeczne i świadczeniach z ubezpieczenia społecznego

12 Zgodnie z art. 146 ust. 2 i 3 Social Security Contributions and Benefits Act 1992 (ustawy z 1992 r. o składkach na ubezpieczenie społeczne i świadczeniach z ubezpieczenia społecznego):

„2. Nikt nie może ubiegać się o świadczenie tygodniowe w ramach zasiłku rodzinnego, jeśli nie przebywa na terytorium Wielkiej Brytanii w rozpatrywanym tygodniu.

3. Mogą zostać określone okoliczności, w których każdą osobę traktuje się do celów [ust. 2] jako przebywającą albo nieprzebywającą na terytorium Wielkiej Brytanii".

Rozporządzenie (ogólne) z 2006 r. w sprawie zasiłków rodzinnych

13 Zasada nr 23 ust. 4 Child Benefit (General) Regulations 2006 [rozporządzenia (ogólnego) z 2006 r. w sprawie zasiłków rodzinnych] stanowi:

„Należy uznać, że dana osoba nie znajduje się na terytorium Wielkiej Brytanii w rozumieniu art. 146 ust. 2 [ustawy z 1992 r o składkach na ubezpieczenie społeczne i świadczeniach z ubezpieczenia społecznego], jeżeli wnosi ona o przyznanie jej zasiłku rodzinnego od dnia 1 maja 2004 r. i

a) nie przysługuje jej prawo pobytu w Zjednoczonym Królestwie; […]".

Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne

14 H. Dakneviciute jest obywatelką Litwy pracującą w nocy jako pracownik najemny w Wielkiej Brytanii od 2011 r. Po tym, jak dowiedziała się, że jest w ciąży w grudniu 2013 r., postanowiła o rozpoczęciu z dniem 25 grudnia 2013 r. prowadzenia działalności na własny rachunek jako kosmetyczka.

15 Od dnia 11 maja 2014 r. korzystała z zasiłku macierzyńskiego. Jej dziecko urodziło się w dniu 8 sierpnia 2014 r.

16 Po okresie braku prowadzenia działalności w okresie od dnia 22 lipca 2014 r. do końca października 2014 r. H. Dakneviciute nadal prowadziła w marginalnym zakresie działalność na własny rachunek jako kosmetyczka, przed zaprzestaniem tej działalności, ponieważ dochody z niej były niewystarczające. W związku z tym w dniu 10 lutego 2015 r. złożyła ona wniosek o zasiłek dla poszukujących pracy przed podjęciem pracy najemnej w kwietniu 2015 r.

17 W owym okresie, w dniu 27 sierpnia 2014 r. H. Dakneviciute złożyła wniosek o zasiłek tygodniowy na dziecko pozostające na utrzymaniu. Decyzją z dnia 1 lutego 2015 r. wniosek ten został oddalony z tego powodu, że z punktu widzenia właściwego uregulowania krajowego nie wykazała ona w wystarczający sposób posiadania prawa pobytu w celu spełnienia warunków wymaganych do uzyskania tego świadczenia społecznego.

18 Decyzja ta została uchylona w dniu 29 września 2015 r. przez First-tier Tribunal (sąd pierwszej instancji, Zjednoczone Królestwo). Organ podatkowy i celny, jako podmiot zarządzający zasiłkami rodzinnymi, odwołał się od tego wyroku do sądu odsyłającego, tj. do Upper Tribunal (Administrative Appeals Chamber) [sądu wyższej instancji (administracyjnej izby odwoławczej), Zjednoczone Królestwo].

19 W drodze postanowienia tymczasowego z dnia 12 stycznia 2017 r. sąd odsyłający stwierdził nieważność wyroku First-tier Tribunal (sądu pierwszej instancji) jako obarczonego naruszeniem prawa. Sąd odsyłający uznał bowiem, że od dnia 22 lipca 2014 r. do dnia 9 lutego 2015 r. działalność gospodarcza wykonywana przez H. Dakneviciute była marginalna, a tym samym, że zaprzestała ona działalności gospodarczej w tym okresie. Zdaniem tego sądu nie zaprzeczono temu, po pierwsze, że zaprzestanie wszelkiej działalności przez H. Dakneviciute wynikało z ograniczeń fizycznych związanych z ostatnimi etapami ciąży i okresem poporodowym, oraz po drugie, że jej powrót do działalności gospodarczej, na początku jako osoba poszukująca pracy, a następnie jako pracownik najemny, nastąpił w rozsądnym czasie po narodzinach jej dziecka.

20 Po przypomnieniu, że w wyroku z dnia 19 czerwca 2014 r., Saint Prix (C-507/12, EU:C:2014:2007), Trybunał orzekł, że kobieta, która zaprzestaje pracy lub poszukiwania pracy z uwagi na fizyczne ograniczenia wynikające z zaawansowanej ciąży i okresu poporodowego, zachowuje status „pracownika" w rozumieniu art. 45 TFUE, pod warunkiem że powróci do pracy lub znajdzie inną pracę w rozsądnym terminie po narodzinach jej dziecka, sąd odsyłający zastanawia się nad kwestią, czy rozwiązanie to może zostać przeniesione na osoby, które korzystały ze swobody przedsiębiorczości na podstawie art. 49 TFUE.

21 W tym zakresie sąd odsyłający wskazuje, że w wyniku wydania wyroku z dnia 20 grudnia 2017 r., Gusa (C-442/16, EU:C:2017:1004), strony w postępowaniu głównym przedstawiły mu dodatkowe uwagi, w których zawarły one odmienne stanowiska co do zastosowania rozwiązania wypracowanego w tym wyroku. Zdaniem organu podatkowego i celnego rozwiązania tego nie można przenieść na sytuację rozpatrywaną w postępowaniu głównym, ponieważ w szczególności osoba prowadząca działalność gospodarczą na własny rachunek nie jest zobowiązana do osobistego wykonywania pracy i ma możliwość kontynuowania swojej działalności za pomocą innych środków, w tym poprzez zastąpienie jej przez inną osobę. Według H. Dakneviciute, rozważania przedstawione w pkt 36 i 40–44 wyroku z dnia 20 grudnia 2017 r., Gusa (C-442/16, EU:C:2017:1004), potwierdzają z kolei tezę, zgodnie z którą wykładnię prawa Unii wynikającą z wyroku z dnia 19 czerwca 2014 r., Saint Prix (C-507/12, EU:C:2014:2007) można przenieść na osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek.

22 W tych okolicznościach Upper Tribunal (Administrative Appeals Chamber) [sąd wyższej instancji (administracyjna izba odwoławcza)] postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy w okolicznościach, gdy obywatelka Unii będąca obywatelką jednego państwa członkowskiego:

1) przebywa [na terytorium] innego państwa członkowskiego (przyjmującego państwa członkowskiego);

2) prowadziła działalność w przyjmującym państwie członkowskim jako osoba prowadząca działalność na własny rachunek w rozumieniu art. 49 TFUE;

3) od maja 2014 r. otrzymuje zasiłek macierzyński (od którego to czasu uważa się za mniej zdolną do pracy ze względu na ciążę);

4) z tego względu uznano, że faktycznie i rzeczywiście zaprzestała ona prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek od lipca 2014 r.;

5) urodziła dziecko w sierpniu 2014 r., i

6) nie podjęła faktycznie i rzeczywiście działalności gospodarczej w okresie poporodowym poprzedzającym jej wniosek o korzystanie z zasiłku dla osób poszukujących pracy w lutym 2015 r. jako poszukującej pracy;

art. 49 TFUE należy interpretować w ten sposób, że osoba, która zaprzestaje prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek ze względów fizycznych ograniczeń związanych z zaawansowaną ciążą i okresem poporodowym, zachowuje status osoby prowadzącej działalność gospodarczą na własny rachunek w rozumieniu tego artykułu, pod warunkiem że podejmie działalność gospodarczą lub będzie poszukiwała pracy w rozsądnym okresie po narodzinach jej dziecka?".

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

23 Przez swoje pytanie sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy art. 49 TFUE należy interpretować w ten sposób, że kobieta, która zaprzestaje prowadzenia działalności na własny rachunek z uwagi na fizyczne ograniczenia wynikające z zaawansowanej ciąży i okresu poporodowego, zachowuje status osoby prowadzącej działalność na własny rachunek, pod warunkiem że podejmuje prowadzenie tej działalności lub pracę w rozsądnym terminie po urodzeniu dziecka.

24 Tytułem wstępu należy zauważyć, że w celu ustalenia w niniejszej sprawie, czy H. Dakneviciute może korzystać z prawa do zasiłku tygodniowego na pozostające na utrzymaniu dziecko, przewidzianego przez rozporządzenie (ogólne) z 2006 r. w sprawie zasiłków rodzinnych, dla sądu odsyłającego jest konieczne rozstrzygnięcie, czy w okresie od dnia 22 lipca 2014 r. do dnia 9 lutego 2015 r., w trakcie którego zgodnie z okolicznościami ustalonymi przez sąd odsyłający H. Dakneviciute zaprzestała, a następnie podjęła prowadzenie marginalnej działalności na własny rachunek ze względu na fizyczne ograniczenia związane z zaawansowaną ciążą, posiadała ona na podstawie prawa Unii prawo pobytu w Zjednoczonym Królestwie.

25 W tym zakresie należy zauważyć, że dyrektywa 2004/38 stanowi jednolity akt prawny, który kodyfikuje i zmienia wcześniejsze instrumenty prawa Unii w celu ułatwienia korzystania z podstawowego i osobistego prawa obywateli Unii do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich (zob. podobnie wyrok z dnia 19 czerwca 2014 r., Saint Prix, C-507/12, EU:C:2014:2007, pkt 25 i przytoczone tam orzecznictwo).

26 W ten sposób z art. 1 lit. a) dyrektywy 2004/38 wynika, że ma ona na celu określenie warunków korzystania ze wspomnianego prawa, wśród których znajduje się warunek dotyczący pobytu dłuższego niż trzy miesiące, w szczególności ustanowiony w art. 7 ust. 1 lit. a) tej dyrektywy. Zgodnie z tym warunkiem obywatele Unii muszą mieć status pracownika najemnego lub osoby pracującej na własny rachunek w przyjmującym państwie członkowskim (wyrok z dnia 19 czerwca 2014 r., Saint Prix, C-507/12, EU:C:2014:2007, pkt 26).

27 Otóż Trybunał orzekł, że art. 7 ust. 3 dyrektywy 2004/38, który określa przypadki, w których obywatel Unii, który nie jest już zatrudniony lub nie prowadzi działalności na własny rachunek, zachowuje jednak ten status, jak również odpowiadające temu prawu prawo pobytu, nie obejmuje przypadku kobiety, która czasowo zaprzestaje pracy ze względu na zaawansowaną ciążę i okres poporodowy (zob. podobnie wyrok z dnia 19 czerwca 2014 r., Saint Prix, C-507/12, EU:C:2014:2007, pkt 30).

28 Niemniej jednak Trybunał uznał, że art. 7 ust. 3 dyrektywy 2004/38 nie wymienia w sposób wyczerpujący okoliczności, w której obywatel Unii, który zaprzestał wykonywania pracy najemnej lub działalności na własny rachunek w przyjmującym państwie członkowskim, zachowuje jednak status

„pracownika" w rozumieniu ust. 1 lit. a) tego artykułu, a tym samym wynikające z tego statusu prawo pobytu (wyrok z dnia 11 kwietnia 2019 r., Tarola, C-483/17, EU:C:2019:309, pkt 26 i przytoczone tam orzecznictwo).

29 Trybunał orzekł w szczególności, że okoliczność, iż ograniczenia fizyczne związane z zaawansowaną ciążą i okresem poporodowym zobowiązują kobietę do zaprzestania pracy najemnej w okresie koniecznym dla jej rehabilitacji, nie może co do zasady pozbawiać jej statusu „pracownika" w rozumieniu art. 45 TFUE. Okoliczność bowiem, że taka osoba nie była faktycznie obecna na rynku pracy państwa członkowskiego przez kilka miesięcy, nie oznacza, iż osoba ta przestała należeć do tego rynku w tym okresie, pod warunkiem że powróci ona do pracy lub znajdzie inną pracę w rozsądnym terminie po porodzie (wyrok z dnia 19 czerwca 2014 r., Saint Prix (C-507/12, EU:C:2014:2007, pkt 40, 41).

30 W niniejszym przypadku sąd odsyłający zastanawia się nad tym, czy wykładnia znajdująca się w poprzednim punkcie, wypracowana w sytuacji objętej art. 45 TFUE, może zostać przeniesiona na przypadek osoby prowadzącej działalność na własny rachunek na podstawie art. 49 TFUE.

31 W tym względzie należy przypomnieć, że Trybunał orzekł, iż art. 45 i 49 TFUE zapewniają tę samą ochronę prawną, a tym samym kwalifikacja sposobu wykonywania działalności gospodarczej jest bez znaczenia (zob. podobnie wyrok z dnia 5 lutego 1991 r., Roux, C-363/89, EU:C:1991:41, pkt 23).

32 Z utrwalonego orzecznictwa wynika, że ogół przepisów traktatu dotyczących swobodnego przepływu osób ma na celu ułatwienie obywatelom Unii wykonywania działalności zawodowej wszelkiego rodzaju na całym terytorium Unii i zabrania stosowania przepisów, które mogłyby stawiać ich w niekorzystnym położeniu, w przypadku gdy chcieliby podjąć działalność na terenie innego państwa członkowskiego niż państwo członkowskie pochodzenia (wyrok z dnia 20 grudnia 2017 r., Simma Federspiel, C-419/16, EU:C:2017:997, pkt 35 i przytoczone tam orzecznictwo).

33 Tymczasem obywatelka Unii zostałaby zniechęcona do wykonywania przysługującego jej prawa do swobodnego przemieszczania się, jeżeli, w sytuacji gdyby była w ciąży w państwie przyjmującym i zaprzestałaby z tego względu prowadzenia działalności na własny rachunek, choćby na krótki okres, mogłaby stracić status osoby prowadzącej działalność na własny rachunek w tym państwie (zob. analogicznie wyrok z dnia 19 czerwca 2014 r., Saint Prix, C-507/12, EU:C:2014:2007, pkt 44).

34 Z powyższego wynika, że kobieta znajdująca się w sytuacji przewidzianej w pkt 29 niniejszego wyroku musi mieć możliwość na tych samych warunkach zachowania statusu osoby prowadzącej działalność na własny rachunek w rozumieniu art. 49 TFUE.

35 Ponadto Trybunał uznał, że osoby wykonujące pracę najemną oraz osoby prowadzące działalność na własny rachunek znajdują się w porównywalnej szczególnej sytuacji, jeżeli zostają one zmuszone do zaprzestania działalności, a w związku z tym nie mogą być traktowane w odmienny sposób w odniesieniu do zachowania prawa pobytu w przyjmującym państwie członkowskim (zob. podobnie wyrok z dnia 20 grudnia 2017 r., Gusa, C-442/16, EU:C:2017:1004, pkt 42, 43).

36 Otóż, kobiety, które zachodzą w ciążę, znajdują się w porównywalnej sytuacji bez względu na to, czy wykonują pracę najemną lub działalność na własny rachunek.

37 W tym zakresie prawodawca Unii wyraźnie uznał w motywie 18 dyrektywy 2010/41 szczególną sytuację ekonomiczną i fizyczną kobiet w ciąży prowadzących działalność na własny rachunek. W ten sposób art. 8 ust. 1 wspomnianej dyrektywy zobowiązuje państwa członkowskie do podjęcia koniecznych środków dla zapewnienia, że kobiety prowadzące działalność na własny rachunek będą mogły korzystać z zasiłku macierzyńskiego wystarczającego dla umożliwienia im przerwania wykonywania ich działalności zawodowej z powodu ciąży lub macierzyństwa na warunkach analogicznych do warunków przewidzianych dla pracownic wykonujących pracę najemną.

38 Do odmiennego wniosku nie może prowadzić argument podniesiony przed sądem odsyłającym przez organ podatkowy i celny, powtórzony na rozprawie przed Trybunałem przez rząd Zjednoczonego Królestwa, zgodnie z którym co do zasady kobieta, która nie może osobiście wykonywać działalności na własny rachunek z powodu ograniczeń związanych z zaawansowaną ciążą i okresem poporodowym, może zostać tymczasowo zastąpiona w wykonywaniu tej działalności przez inną osobę. W rzeczywistości bowiem nie można domniemywać, iż takie zastępstwo będzie zawsze możliwe, w szczególności jeżeli omawiana działalność związana jest z osobistym stosunkiem lub więzią zaufania z klientem.

39 Z powyższego wynika, że kobieta, która zaprzestaje prowadzenia działalności na własny rachunek ze względów ograniczeń fizycznych związanych z zaawansowaną ciążą i okresem poporodowym, nie może być traktowana w odmienny sposób w zakresie zachowania prawa pobytu w przyjmującym państwie członkowskim w stosunku do pracownicy najemnej w porównywalnej sytuacji.

40 Ponadto wcześniejsze rozważania potwierdzają postanowienia art. 16 ust. 3 dyrektywy 2004/38. W zakresie, w jakim nieobecność uzasadniona ważnym zdarzeniem, takim jak ciąża lub poród nie narusza ciągłości pięcioletniego pobytu w przyjmującym państwie członkowskim wymaganej w celu przyznania prawa stałego pobytu, fizyczne ograniczenia wynikające z zaawansowanej ciąży i bezpośredniego okresu poporodowego, które to ograniczenia zmuszają kobietę do tymczasowego zaprzestania pracy, nie mogą, a fortiori, doprowadzić do utracenia przez tę kobietę statusu osoby prowadzącej działalność na własny rachunek (zob. analogicznie wyrok z dnia 19 czerwca 2014 r., Saint Prix, C-507/12, EU:C:2014:2007, pkt 45, 46).

41 Z uwagi na ogół powyższych rozważań na przedstawione pytanie trzeba odpowiedzieć, że art. 49 TFUE należy interpretować w ten sposób, że kobieta, która zaprzestaje prowadzenia działalności na własny rachunek z powodów ograniczeń fizycznych związanych z zaawansowaną ciążą i okresem poporodowym, zachowuje status osoby prowadzącej działalność na własny rachunek, pod warunkiem że podejmie ona tę działalność lub inną działalność na własny rachunek lub też znajdzie pracę w rozsądnym terminie po narodzinach dziecka.

W przedmiocie kosztów

42 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (czwarta izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 49 TFUE należy interpretować w ten sposób, że kobieta, która zaprzestaje prowadzenia działalności na własny rachunek z powodów ograniczeń fizycznych związanych z zaawansowaną ciążą i okresem poporodowym, zachowuje status osoby prowadzącej działalność na własny rachunek, pod warunkiem że podejmie ona tę działalność lub inną działalność na własny rachunek lub też znajdzie pracę w rozsądnym terminie po narodzinach dziecka.

Podpisy